

“İnsan ilişkisi hakiki, iletişim sahte”

Karikatürleri, yazıp resimlediği çocuk kitapları ve tiyatro oyunları büyük küçük herkesin sevgisini kazanan **Behiç Ak**, “Her şey pazarda çözülür mantığı yanlış. Buna tavır almak gerekiyor” diyor

HİLAL SOLMAZ

Kendi şehrine sahip çıkan, büyüklerin tüketim çılgınlığına eşyaların hikayelerini anlatarak yanıt veren, bilgisayar başında değil de sokakta oynayan çocukların dünyasına konuk ediyor bizleri **Behiç Ak**. Kitaplarında çocukları suçlamak yerine özgürlük duygusu veren yazar, onları iletişim hapishanesinden çıkarıp, insan ilişkilerinin yüksek binalar arasında kaybolmadığı şehirlere götürüyor. Edebiyat Dünyasının önemli isimlerinden aynı zamanda karikatüristik ve belgesel film yönetmenliği de yapan **Behiç Ak** ile **Güneşi Kitaplığı**'ndan çıkan kitaplarını, çocukların kitaplarla olan ilişkisini ve iletişim çağının toplum üzerindeki etkisini konuştuk

■ **Kitap okunmamasından şikayet eden bir toplum olarak sizin kitaplara baktığımızda çocukların yoğun ilgisi olduğunu görüyoruz. Çocukların edebiyatla ilişkisini nasıl buluyorsunuz?**

Çocuklar artık yazarlarını seçiyorlar. Bütün kitaplarını okuyan çocuklar var. Kitapları bana anlatabiliyorlar çok şaşıyorum ve bunlar arasında birinci, ikinci sınıf öğrencileri...

■ **Çocuklarla nasıl bir bağ kuruyorsunuz? Hangi kaygılarla kitaplara yazıyorsunuz?**

Çocuklar bir edebiyat eserini tükettikleri zaman suçluluk duygusuyla ayrılmak istemiyorlar. Oysa ki edebiyat eserlerinin bir çoğu suçlu hissettiriyor. Çocuklara özgürlük duygusu vermekten çok suçluluk duygusu yaratıyor. Yani sen şunu yapıyorsun çünkü suçlusundur, bunu yapıyorsun aslında yapmamalısın gibi. Edebiyat ve sanat faaliyetleri çocuğu ve insanları özgürleştirir. Çocuk edebiyat eserleriyle bağ kurduğu zaman dünyanın genişlemesi lazım...

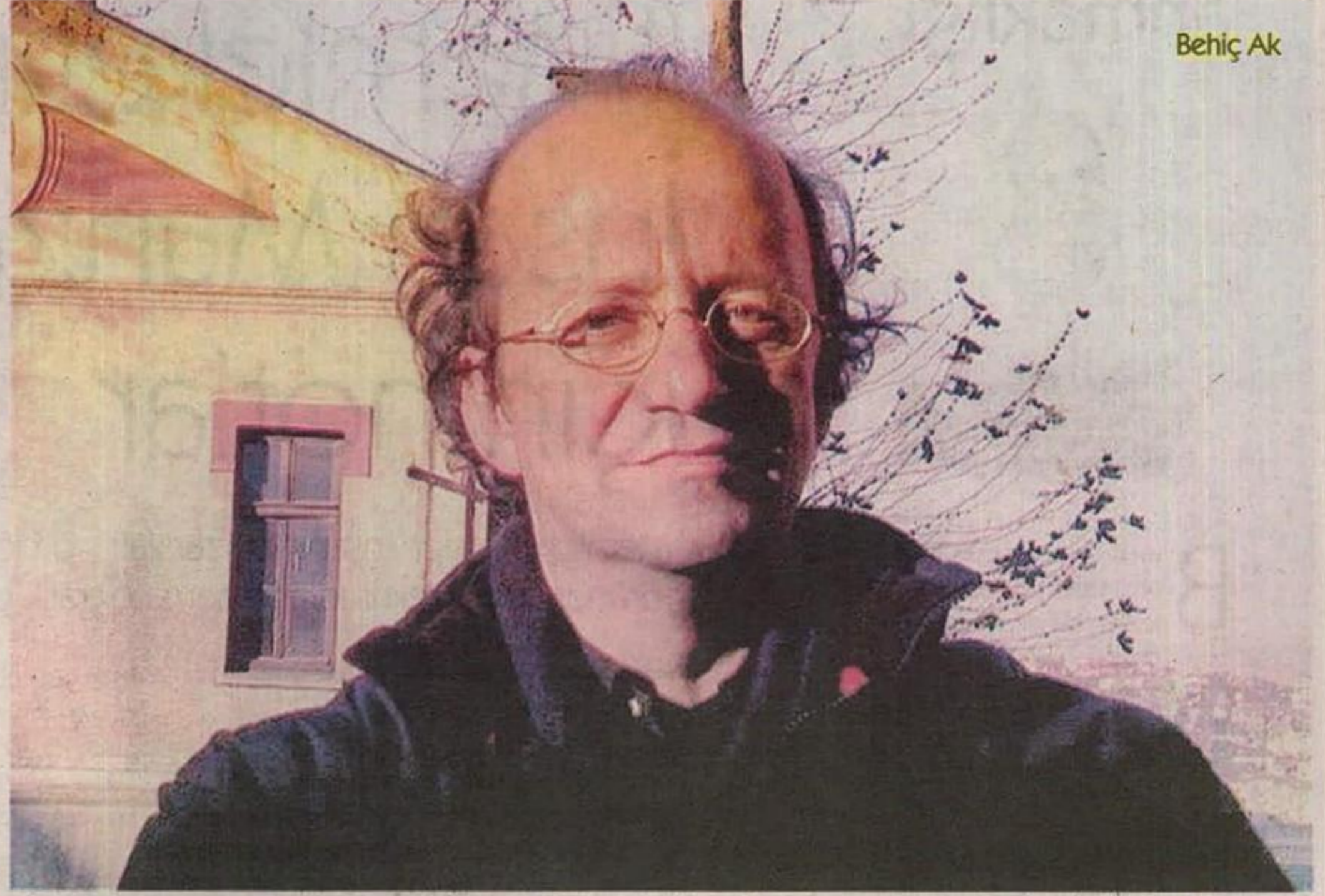
Farklı insan tiyolojileri

■ **Büyüklerin kitap okumadığı toplumlarda çocukların edebiyat ilişkisi yalnızlığa neden oluyor mu?**

3-6 yaş arasında bir köprü var. Okuma yazma bilmedikleri için büyük ve çocuk bir kitabı birlikte tüketiyor. Aralarında bir entelektüel ilk ve son bir diyalog oluşuyor. Bu nedenle hikâye kitaplarının büyükler için de yazılması gerektiğini düşünüyorum. 3 yaşında bir çocuk ile 30 yaşında birey arasında ilişki kurabilen bir kitap yazmak zorundasınız. Bu çok önemli. “Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği” büyüklerin de okuduğu bir kitap oldu.

■ **“Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği” internete girmekten sağa sola bakmaya vakti olmayan çocukların hikâyesini anlatılıyor. Hikâyenin kahramanı Ali, bir anda internet bağımlısı oluyor ve ailesi tepki göstermiyor.**

Ben çocuklara şunu yapmayın bunu yapın demek istemiyorum. Kitap içinde sarsıcı mesajlar vermek yerine yeni

Behiç Ak

öyküler oluşturmak istiyorum. Ve onlardan bahsedildiği zaman zaten çocuk olsun büyük olsun o durumları kavıyor. Zaten farkında olmak okuyanın eleştirisini de beraberinde getiriyor. Olaya hakim olmasını sağlıyor. Bu daha önemli bence.

■ **“Güneşi Bile Tamir Eden Adam” da çocuklar eşyalara sahip çıkıyor ve tüketim çılgınlığının önüne geçmeye çalışıyor. Günümüzde çocuklara ve gençlere baktığınız zaman en büyük sorunlar ne sizce?**

İlişkinin yerini iletişim aldı. İnsan ilişkisi hakiki, iletişim ise sahtedir oysa. İnsanlar günlük hayatlarında da iletişim araçları olmadan birbirleriyle ilişki kurmuyorlar. İletişim kuruyorlar. Bu çok tehlikeli ve esneklik var. İnsanlar ideolojilerde dahi çok esnek davranıyorlar. Bir bakıyorsunuz çok milliyetçi, bir bakıyorsunuz çok enternasyonalist, bir de bakıyorsunuz etnik bir takım olaylara takılmış. Her şey olabilen her ortamı uyum sağlayan insan tiyolojileri ortaya çıkmaya başladı.

“Gezi Parkı iletişim hapishanesini yıktı”

■ **İnsanlar iletişim araçlarını kullanarak kendilerini daha özgür hissediyorlar. İletişim onlara esnek çalışma koşulları yaratıyor...**

Esnek iş gücü insanın daha fazla sömürülmesine yol açıyor. Evde çalışıyorsun kendi elektriğinin parasını veriyorsun, öğle yemeğini alıyorsun, sigortanı kendin ödüyorsun. Emek sömürüsünün yaygınlaştığı toplumlarda insanlar kıyıya itilmiş yaşıyorlar ve çok vasıflı olsalar da itilip kalıyorlar. Prekaryaya dedikleri bu çalışma türü, emeği sömürülen entelektüel güvencesiz iş gücünü ortaya çıkarıyor. Bunun adına özgürlük diyorlar ama tam tersi özgürlüğün kaybedilmesi... Bireyin gelişimi sosyal hadiselerle olur. Bireyin iletişimle bağ kurması toplumdaki ve toplumsal olaylardan uzaklaşmasına neden oluyor. İletişim bir hapishane aslında.

■ **İletişim çağını eleştiriyorsunuz ama Gezi Direnişi ile birlikte iletişim araçlarını kullanan aynı zamanda da sokağa çıkan bir kuşak ortaya çıktı..**

İnsanlar Gezi ile o iletişim hapishanesini kırmaya çalıştılar. Gezi Direnişi şehri ve interneti kendinin kılma çabasıydı

bir anlamda. Topluma bir mesaj verdiler. Gezi aynı zamanda bir kuşağın kaldığı zor durumu da anlatıyordu. Liberal sistem bireyi tek başına bıraktı ve iş vermeyi de bir tür sadaka haline getirdi. “Biz sadece itilip kalın güvencesiz işte istenildiği zaman iş verilen sadece internet başında oturmaya mahkum edilen kişiler değiliz.”

■ **Ömür törpüleme mühendisleri var. Eşyaların dayanıklılığını azaltıyorlar. Bu sizin yarattığınız bir karakter mi?**

Bu gerçek bir olay... Bu konuda açılmış davalar var ve bir çoğu da kazanılmış. Mesela meşhur bir yazıcı firmasının yazıcılarını içine bir takım çipler koyduklarını biliyoruz. Kullandığımız telefonların ömürleri önceden belirlenmiş. Ömür törpüleme mühendisleri günümüzün satış mantığı aslında. Bu dayanıklılığın önüne geçmiş bir mühendislik. Geçenlerde bir firma bir açıklama yaptı “biz dayanıklılığı azaltma bölümünü kaldıracağız” diye. Düşünebiliyor musunuz böyle bir bölüm varmış.

■ **Dünyayla, insanlarla yaşadığımız hayatla, o hayatın içindeki canlı cansız şeylerle diyalogumuz konusunda bir bilinci de sunuyorsunuz kitaplara. “Güneşi Bile Tamir Eden Adam” da payına düşeni fazlasıyla yapıyor mu?**

Toplumlar değişecek. Değişmek zorunda! Dünyanın enerji kaynakları ve imkanları belli... İnsanların üzerinde ne kadar oynanabilecekler. Toplum makine değil ki. Toplum mühendisliği diye bir şey oluşturulmuş ve insanların makine gibi yönetmek istiyor. Reel olarak herkes geleceğe borçlanıyor. Bu yüzden toplumsal baskılar artıyor. Neredeyse alışveriş yapmayan insanlar hapse tikiyorlar.

■ **Tüketim çılgınlığının kol gezdiği dünyamızda sizi nasıl bir çözüm öneriyorsunuz?**

Hep tüketimi eleştiriyoruz aslında üretimi de eleştirmek lazım. Çok fazla üretim yapılıyor 1929 krizi yaşıyoruz. “O zaman siz de almayın” diyorlar. Her şey pazarda çözülür mantığı yanlış. Buna tavır almak gerekiyor. Biz insanlık olarak bütün temel meselelerden uzaklaştık. Kimlik çatışması üzerinden politika yapılıyor.